



PŘIPOMÍNKY

k materiálu Ministerstva životního prostředí

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

V Praze dne 17. února 2023
Č. j.: 21/6000/2023

A. Obecná připomínka k předloženému materiálu

1. V principu nechápeme smysl předloženého materiálu, neboť současný systém funguje a fungoval a v případě havárie na řece Bečvě se jednalo o selhání lidského faktoru a nikoliv systému. Proto považujeme navrženou novelu za nadbytečnou.

B. Zásadní konkrétní připomínky k předloženému materiálu

1. Připomínka k § 19 a k Důvodové zprávě

Požadujeme text upravit na základě níže uvedeného odůvodnění.

Odůvodnění:

Důvodová zpráva (str. 5) předpokládá evidenci pouze výpustí u významných vodních toků, zatímco z textu návrhu předmětného ustanovení zákona vyplývá nutnost evidence všech výpustí, tj. bez ohledu na významnost toku. Uvedený rozpor má přímý dopad na vyčíslení potřebných nákladů k pořízení evidence a přiložené hodnocení dopadů je tak zcela nesprávné. Zároveň není z důvodu rozporu jednoznačné, co má Evidence obsahovat. Je potřeba jednoznačně specifikovat rozsah a jednotlivé parametry evidence výpustí z odlehčovacích komor, bezpečnostních přepadů objektů VHI, z úpraven vod (prací vody), apod.

Požadavek na vedení evidence je jednoznačně nadbytečný a představuje dodatečnou administrativní zátěž, neboť tato je řešena již v rámci majetkové evidenci kanalizací pro veřejnou potřebu podle vyhlášky č. 428/2001 Sb., stejně tak jako ISVS eviduje všechna povolení k vypouštění odpadních vod včetně místa výusti. Stejně tak se nedomníváme, že by uvedený požadavek řešil záměr předkladatele, neboť pouhá evidence nebude obsahovat informace o kvalitě a obsahu vypouštěných vod.

2. Připomínka k § 30

Požadujeme text upravit na základě níže uvedeného odůvodnění.

Odůvodnění:

Požadujeme uvedené ustanovení upravit/doplnit takovým způsobem, aby prováděcí předpis (vyhláška č. 137/1999 Sb.) obsahoval také řešení protierozních opatření. V minulosti legislativa požadavek obsahovala. Od zavedení ochranných pásem vodního zdroje namísto pásem



hygienické ochrany požadavky stanoveny nebyly a v rámci vodohospodářské praxe uvedené chybí. Uvedené vyplývá také z Národního akčního plánu pro pesticidy.

3. Připomínka k novelizačnímu bodu č. 4 (§ 38 odst. 10)

Návrhem zákona se zavádí pro vypusti, ze kterých je povoleno vypouštět odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečných závadných látek, prioritních nebezpečných látek nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 části II bodů 1 a 9 do povrchové vody, povinnost kontinuálního monitoringu složení vypouštěných odpadních vod. Zároveň je navrženo zajistit a řádně provozovat technické prostředky pro kontinuální měření uvedených závadných látek. Důvodem návrhu je snaha o rychlou identifikaci potenciálních havárií. Návrh zavádí povinnost pro všechny výše vymezené vypusti paušálně, aniž by přihlédl k tomu, zda znečišťovatel s těmito látkami skutečně nakládá, nebo tyto látky jsou skutečně obsaženy v produkovaných a vypouštěných odpadních vodách. Z toho důvodu nesouhlasíme s takto navrženým požadavkem monitorování odpadních vod ani s tvrzením, že zavedením kontinuálního měření dojde ke snížení počtu havarijních stavů a navrhuje ustanovení novelizačního bodu č. 4 vypustit.

Odůvodnění:

Návrh zákona předpokládá, že každá vypust odpadní vody s povolením vypouštět zvláště nebezpečné závadné látky, prioritní nebezpečné látky nebo nebezpečné závadné látky podle přílohy č. 1 části II bodů 1 a 9 je potenciálním zdrojem havárie a přináší řešení, jak tomuto stavu předejít. V praxi nemusí však povolení k vypouštění těchto látek představovat ani eventuelní riziko. Například zařízením k výrobě elektřiny a tepla (CZ NACE 35.11) je nařízením vlády č. 401/2015 Sb., stanovena povinnost sledovat v odpadních vodách obsah vypouštěné rtuti, aniž by se rtuť nebo jejími sloučeninami nebo směsmi bylo v těchto provozech nakládáno. Existence rtuti v odpadních vodách je odvozována od spalování uhlí v těchto zařízeních. Obsah rtuti ve vypustech elektráren a tepláren je dlouhodobě diskontinuálně monitorován. Z výsledků vyplývá, že její koncentrace ve vypouštěné odpadní vodě je zpravidla pod mezí stanovitelnosti použité analytické metody, stejně tak jako v odebíraných povrchových vodách. Způsobení havárie únikem rtuti je v těchto případech vyloučeno. Investice do technických prostředků umožňujících kontinuální monitoring ke sledování obsahu rtuti na vypustech z elektráren a tepláren nebude nijak přínosná.

Pro kontinuální měření odpadních vod obecně není stále technologicky metoda, která je při velkých průtocích a koncentracích určitých polutantů efektivní. Instalace kontinuálního měření je závislá na mnoha faktorech, které mohou a nemusí zabránit jejich správné funkci, a tedy jeho použití. Možnost instalace kontinuálního měření určitého polutantu by byla značně individuální v závislosti na jednotlivých vypustech. Zároveň jsou to technologie finančně a na údržbu velmi náročné, v závislosti na stanoveném sledovaném polutantu.

Řešení kontinuálního měření emisí do vod je v praxi obtížně realizovatelné i díky značným rozptýlům hodnot, kdy analyzátory jsou standardně nastaveny na rozsahy do max. 250 % běžně měřené hodnoty a skutečná emise znečištění zejména v případě havárie může být řádově vyšší. Stanovení emisí ve vodách je často obtížné i v rámci stávajícího vyhodnocování v akreditovaných laboratořích (s odběrem vzorků bez kontinuálního měření), požadavek na kontinuální měření povede k řádovému zvýšení problému s věrohodností naměřených dat, která by v případě řízení výroby pomocí těchto dat znamenala výrazný dopad na výrobu dotčených zařízení bez relevantního skutečného důvodu (pouze díky chybám měření, a ne kvůli havarijním stavům). Zkušenosti s kontinuálním měřením jsou v rámci teplárenských průmyslových provozů velmi sporadické a většinou bylo od tohoto postupu upuštěno z důvodu dlouhodobých technických problémů s měřením a vykazování nevěrohodných výsledků měření. Není jasná využitelnost naměřených dat, a jestli budou využita i pro potřeby IRZ, případně dojde k duplikaci se stávajícím stavem, což by vedlo k dalším administrativním nákladům.



Toto téma se navíc objevuje v již třetím mezirezortu ke stejnému tématu novely tohoto zákona bez předchozí odpovídající diskuze se zástupci průmyslu, na něž by měl návrh zcela zásadní dopady. Odpovídající vyčíslení dopadů neobsahuje dle našeho názoru ani zpráva RIA, která odhaduje investiční náklady na úrovni 210–280 mil. Kč, provozní náklady 18–35 mil Kč za rok. Pokud by měl být návrh realizován v praxi, budou skutečné náklady samotného měření dle našeho názoru řádově vyšší, navíc s možností dopadů do omezování navazující výroby, což by mělo za následek další značné náklady.

Dále není jasné, co zákonodárce vůbec myslí pojmem kontinuální měření, ale předpokládáme, že se jedná o obdobu kontinuálního monitoringu u zdrojů znečišťování ovzduší. Domníváme se, že stanovení na úrovni jednotlivých zvláště nebezpečných látek nebo prioritních nebezpečných látek je úplně jiná disciplína z hlediska dostupnosti analyzační techniky, její spolehlivosti při nasazení ve vodním prostředí (což je oproti ovzduší zásadní rozdíl) a ekonomických dopadů na provozovatele. Rovněž povinnost monitoringu „v místě vypouštění vod“ bude znamenat značné investiční (přivedení elektřiny a komunikačních sítí, zabezpečení) a provozní (spotřeba energií, ostraha) náklady. Odhad nákladů v RIA, je tedy dle našeho názoru značně podhodnocen.

Zákonodárce také neřeší zjevný nesoulad mezi emisním a imisním monitoringem vod. Navrhovaný zásadní dopad na provozovatele při kontinuálním měření emisí do vod musí být totiž náležitě reflektován kontinuálním imisním monitoringem recipientů, bez něhož není nový požadavek na kontinuální měření emisí odůvodněný (emise se nerovná imise). Obdobně jako je to v případě ochrany ovzduší, by tak měl být vybudován kontinuální imisní monitoring vod, čímž se návrh vůbec nezabývá. Bez této sítě kontinuálního imisního monitoringu stavu recipientů je využitelnost kontinuálního emisního monitoringu velmi omezená.

Téma kontinuálního měření emisí do vod, pokud má být uvedeno do praxe, je třeba uchopit zásadně jinak. V návrhu chybí zejména následující klíčové elementy:

- rozsah a podmínky pro sledování znečišťujících látek;
- emisní limity pro znečišťující látky;
- jakým způsobem bude vyhodnocováno kontinuální měření;
- stanovení metody a metodiky;
- stanovení/dostupnost analyzátorů;
- využití naměřených dat;
- definice havárie;
- povinnosti v případě havárie.

Havarijní situace jsou po většinou způsobené specifickým ojedinělým stavem, který kontinuální monitoring vůbec neovlivní. Jediné, čeho monitoringem dosáhneme, je možné určení zdroje daného znečištění.

S ohledem na stav problematiky kontinuálního měření emisí do vod navrhujeme jako konstruktivní řešení dalšího postupu odstavec v současném znění vypustit a zřídit mezirezortní pracovní skupinu za účasti MŽP, MPO, krajů, průmyslových svazů případně dalších dotčených organizací jako je SOVAK ČR, která by se tématu kontinuálního měření emisí do vod věnovala a definovala technicky a ekonomicky realizovatelná řešení.

4. Připomínka k § 40 odst. 2

Požadujeme text upravit následujícím způsobem:



„(2) Havárií je vždy zhoršení nebo závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, kyanidy, ~~těžkými~~ kovy, zvláště nebezpečnými závadnými látkami, prioritními nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními látkami a radioaktivními odpady, nebo zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněné oblasti přirozené akumulace vod nebo v ochranném pásmu vodního zdroje **nebo v povodí souvisejícím s místy odběru vody určené k lidské spotřebě.**“

Odůvodnění:

Pojem „těžké“ byl již dříve na doporučení posuzovatelů Českého institutu pro akreditaci zrušen, neboť se nesprávně používal i pro některé toxické kovy a polokovy bez ohledu na jejich hustotu. Doplněná věta vychází z povinnosti uložené v čl. 8 směrnice pro pitnou vodu 2020/2184.

5. Připomínka k § 41 odst. 1

Požadujeme text ustanovení upravit dle níže uvedeného odůvodnění.

Odůvodnění:

Doporučujeme doplnit za stávající text větu „HZS ČR se hlásí i situace, u kterých je důvodné podezření, že mohou havárii způsobit.“. Například nátok ropných látek na ČOV. V okamžiku, kdy přitečou na ČOV je reálné, že se je nepodaří zachytit a následně dojde k odtoku do recipientu. Čekání, zda k této situaci dojde, by mohlo přinést prodlení.

6. Připomínka k § 41 odst. 3 poslední věta

Požadujeme upravit text ustanovení následujícím způsobem:

„(3) ... Dojde-li při havárii k ohrožení nebo znečištění zdroje pitné vody, informuje vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie neprodleně příslušnou krajskou hygienickou stanicí **a provozovatele za řízení pro úpravu vody, který vodu z vodního zdroje využívá k odběru surové vody pro výrobu pitné vody.**“

Odůvodnění:

Pouze provozovatel vodního zdroje má technické možnosti, jak co nejrychleji dočasně odstavit ohrožený zdroj mimo provoz či přijmout jiná vhodná a potřebná opatření vedoucí k zajištění dodávky nezávadné pitné vody.

Ze zkušenosti s havárií např. na vodárenském toku v r. 2019 dostala příslušná vodárna informaci o úniku nebezpečné látky do Drnového potoka, významného přítoku řeky Úhlavy, pouze od správce povodí (Povodí Vltavy). Příslušný vodoprávní úřad po zjištění havárie s příslušnou vodárnou nesdílel žádné informace, a to ani na její opakované výzvy ze strany.

7. Připomínka k § 41 odst. 4 a 5

Požadujeme text daných ustanovení vysvětlit, případně upravit dle níže uvedeného odůvodnění.

Odůvodnění:

V odst. 4 se uvádí, že „Řízení záchranných a likvidačních prací při havárii koordinuje Hasičský záchranný sbor České republiky. Řízení prací při zneškodňování havárie přísluší vodoprávnímu úřadu.“. Není nám však zcela jasné, o jaké práce se má jednat (jejich definice), z čehož plyne, že nám není zřejmé kdo, kdy a co bude řídit.

V Důvodové zprávě se konstatuje, že se „ukazuje, že vodoprávní úřady nejsou k řízení likvidačních prací při haváriích dostatečně vybaveny, a to zejména personálně, odborně a materiálně.“. S ohledem na tuto skutečnost pak postrádáme smysl přesunu všech řídicích kompetencí právě



na vodoprávní úřady. Nehledě na skutečnost, že pokud má HZS „koordinovat“ a vodoprávní úřad „řídít“, není zřejmé, komu pak přísluší samotné „provádění“ záchranných a likvidačních prací.

8. Připomínka k § 42 odst. 4

Požadujeme text ustanovení upravit následujícím způsobem:

„(4) K účelu úhrady plateb za provedená opatření k nápravě zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet rovněž průběžně doplňovaný do výše 10 000 000 Kč.“

Odůvodnění:

Je nezbytné, aby byly finanční prostředky k dispozici v průběhu celého roku, v případě, že dojde k jejich vyčerpání, není zřejmé, jak má být dále postupováno.

9. Připomínka k § 47 odst. 2, písm. f)

Požadujeme text ustanovení upravit následujícím způsobem:

„f) .. závažnou závadou se rovněž rozumí přítomnost dalších zdrojů znečištění a výpustí odpadních...“

Odůvodnění:

Legislativně-technická úprava.

10. Připomínka k § 59 odst. 1, písm. a) a § 59 odst. 2

Požadujeme vypustit novelizační body 11 a 12.

Odůvodnění:

Jsme toho názoru, že provozní řád není dle současné legislativy předmětem schvalování vodoprávním úřadem a navržený postup by tak bez jednoznačného vyčíslení benefit přinesl zbytečnou další administrativní zátěž na již tak zatížené vodoprávní úřady.

Text celého návrhu zákona je nutné upravit s ohledem na odstranění uvedeného novelizovaného ustanovení.

11. Připomínka k § 116 odst. 3 a 4

Do obou uvedených odstavců požadujeme doplnit následující větu:

„Za přestupek podle uvedeného odstavce spáchaný odběrem povrchových/podzemních vod nad rámec platného povolení k nakládání s vodami se uloží pokuta ve výši násobku sazby 20 Kč za 1 m³ nedovoleně odebraných podzemních vod a celkového množství těchto vod, nejvýše vša k ve výši 100 000 Kč.“

Odůvodnění:

Překročení limitů pro odběr, je výrazně méně závažné než odběr bez povolení.

12. Připomínka k § 116 odst. 5, § 125a odst. 4, § 125a odst. 7, § 125c odst. 7, § 125g odst. 8

Požadujeme text ustanovení upravit následujícím způsobem:

„... odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod podzemních...“

Odůvodnění:

Legislativně-technická úprava – sjednocení textu napříč návrhem. V § 125g odst. 8 chybí také slovo „látek“.



13. Připomínka k § 122 odst. 2, písm. a) a § 125g odst. 2, písm. a)

Obě uvedená ustanovení požadujeme doplnit následujícím způsobem:

*„zachází s nimi bez schváleného **aktuálního** havarijního plánu ..“*

Odůvodnění:

Ze zkušenosti s výše zmíněnou havárií v roce 2019 na Drnovém potoce původce havárie sice disponoval havarijním plánem, ovšem v dokumentu byla uvedena nebezpečná látka, se kterou nebylo v daném provozu 6 let nakládáno. Havarijní plán nebyl tedy 6 let aktualizován. Bližší informace o kontaminantu ve vodním toku byly získány až po zjištění havárie z vyžádaného bezpečnostního listu látky.

14. Připomínka k § 125a odst. 3

Požadujeme upravit text ustanovení následujícím způsobem:

„(3) Za přešůpek podle odstavce 1 písm. b) spáchaný vypouštěním odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních bez povolení k nakládání s vodami lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč. Za uvedený přešůpek lze uložit pokutu do výše 50 000 Kč v případě, že povolení k vypouštění odpadních vod má pouze propadlou platnost a povinnosti povolení jsou plněny.“

Odůvodnění:

Vypouštění s propadlým (nikoli zrušeným) povolením je výrazně méně závažný přešůpek než vypouštění s odebraným, nebo neexistujícím povolením.

15. Připomínka k § 125a odst. 4

Požadujeme upravit text ustanovení následujícím způsobem:

„(4) Za přešůpek podle odstavce 1 písm. b) spáchaný vypouštěním odpadních vod s obsahem nebezpečných závadných látek, s výjimkou nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 částí II bodů 3 a 10, do vod podzemních nebo do vod povrchových bez povolení k nakládání s vodami lze uložit pokutu do 25 000 000 Kč. Za uvedený přešůpek lze uložit pokutu do výše 250 000 Kč v případě, že povolení k vypouštění OV má pouze propadlou platnost a povinnosti povolení jsou plněny.“

Odůvodnění:

Vypouštění s propadlým (nikoli zrušeným) povolením je výrazně méně závažný přešůpek než vypouštění s odebraným, nebo neexistujícím povolením.

16. Připomínka k Čl. II bod 3 (Přechodná ustanovení)

Požadujeme upravit text ustanovení následujícím způsobem:

„3. Registr výpusťů odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových podle § 22 odst. 6, ve znění tohoto zákona, bude vytvořen nejpozději do 31. prosince ~~2025~~ 2026.“

Odůvodnění:

V uvedeném ustanovení se stanovuje termín, do kterého má být vytvořen nový registr všech výpusťů, a to do konce roku 2025. Pokud má být vytvořen registr výpusťů, je nutné určit reálnější termín pro splnění daného požadavku, tedy minimálně do konce roku 2026.

17. Připomínka k příloze č. 1

Požadujeme upravit text dle níže uvedeného odůvodnění:

Odůvodnění:



Požadujeme aktualizovat přílohu č. 1 - zvláště závadné a závadné látky, a to zejména doplnění látek, které budou povinně sledovány v pitné vodě – PFAS, bisfenol A a parametry se směrnou hodnotou: 17-beta-estradiol, nonylfenol. Tento požadavek vyplývá nejen z platné, tak i z navrhované předmětné evropské legislativy.

C. Doporučující připomínka k předloženému materiálu

1. Připomínka k § 38

Doporučujeme opravit číslování odstavců. V návrhu novely chybí odstavec 7 a tedy následující odstavce jsou chybně očíslovány.

Odůvodnění:

Legislativně technická úprava.